

Izvešće sa seminara ImpEA PROJECT SEMINAR „IMPLEMENTATION OF THE EUROPEAN APPROACH FOR QA OF JOINT PROGRAMMES“

Bruxelles, 1. i 2. 3. 2018. godine

Na seminaru sudjelovale:

Marija Križanec, načelnica Odjela za visoko obrazovanje,
Iva Žabarović, voditeljica Odsjeka za inicijalnu akreditaciju.

Izvešće sastavile:

Marija Križanec,
Iva Žabarović.

Seminar „**Implementation of the European Approach for QA of Joint Programmes**“ je održan u **Bruxelles-u, 1. i 2. ožujka 2018. godine** u organizaciji ECA-e, ENQA-e, EQAR-a i PKA (Polish Accreditation Committee).

Seminar je održan s ciljem detaljnijeg upoznavanja s dokumentom European Approach for QA of Joint Programmes (dalje u tekstu: EA), upoznavanja s projektom ImpEA, razmjene iskustava s provedenog vrednovanja jednog združenog studija te prevladavanja izazova u provođenju EA.

Sudionici su imali priliku razmijeniti informacije o dosadašnjoj provedbi EA u zemljama EHEA-e.

Četvrtak , 1. ožujka 2018. godine

Uvodnu pozdravnu riječ održao je gosp. Colin Tuck, EQAR.

Gosp. Maciej Markowski, PKA, predstavio je ImpEA projekt. Glavna svrha projekta je pružanje podrške učinkovitoj implementaciji EA u EHEA-i na način da se:

1. identificiraju glavne prepreke u implementaciji EA,
2. pruži podrška QA agencijama u provedbi postupka programske akreditacije koja se temelji na EA (ex ante i ex post),
3. pruži podrška visokim učilištima u provođenju vanjskog vrednovanja koje se temelji na EA,
4. razvije poseban dokument koji će pomoći u implementaciji EA („EA Implementation Toolkit“).

Projektom se želi prvenstveno ubrzati implementacija EA, pružiti povratna informacija ministrima EHEA-e i BFUG-a o mogućim poboljšanjima EA, povećati interes visokih učilišta za razvojem i izvođenjem združenih studija u smislu smanjivanja administrativnih barijera, povećati internacionalizacija akreditacijskog postupka povećanjem broja stručnjaka sa relevantnim znanjem i iskustvom.

Prva faza projekta uključivala je ispunjavanje upitnika o implementaciji EA. Odazvalo se 260 ispitanika (visoka učilišta i QA agencije) iz 33 zemlje te organizaciju ovog seminara. U drugoj fazi će se održati sastanci sa partnerskim visokim učilištima (koja sudjeluju u projektu) i održati radionice sa članovima stručnih povjerenstava. Provest će se također i 4 postupka vrednovanja te će se izraditi analitički izvještaj o projektnim procedurama. Treća faza će uključivati izradu EA Implementation Toolkit i održavanje seminara u zemljama partnerima te završne konferencije u Nizozemskoj.

Gosp. Mark Frederiks, ECA, predstavio je sam dokument EA, dok je gđa. Rosa Becker, Nuffic, predstavila The Hague PLA (Peer Learning Activity) – glavne nalaze i glavne aktivnosti. Svrha PLA na kojoj su sudjelovali ministri nadležni za obrazovanje, QA agencije, koordinatori združenih studija i Europska komisija/EACEA je bila identificirati prepreke i dobru praksu te formulirati konkretne aktivnosti za implementaciju EA. Glavni nalazi/rezultati uključuju nisku svijest o EA te podatak da su samo 2 konzorcija usvojili EA. Od 129 ispitanika koja su sudjelovala u upitniku, najviše njih (preko 70%) vidi prepreku kod provedbe EA u nacionalnim propisima (previše dodatnih nacionalnih kriterija, samo je nekoliko zemalja promijenilo pravne propise na način da dopušta provedbu EA, nedostatak podrške od strane nacionalnih nadležnih tijela). Druge prepreke se odnose na problem dodjele (združenih) diploma, izbor agencije registrirane u EQAR-u te potrebu dodatnih informacija o EA standardima i proceduri.

Stoga je potrebno: podići svijest nadležnih tijela o EA, izmijeniti nacionalne propise kako bi se prilagodili EA te uvesti fleksibilnost u implementaciji EA. Posebno, ministri nadležni za visoko obrazovanje trebali bi raditi na integriranju EA u nacionalno zakonodavstvo, osigurati da QA agencije prihvate i rade po EA, raditi na podizanju svijesti o EA te raditi na uspostavljanju zajedničkih „centara promidžbe“, uključiti EA u nacionalne strategije kako bi povećala internacionalizacija te nadzirati daljnji razvoj.

QA agencije bi trebale priznati akreditacijske odluke i olakšati sam postupak priznavanja, raditi na razvoju ljudskih i drugih kapaciteta, koordinirati provedbene strategije, dijeliti primjere dobre prakse te surađivati s drugim QA agencijama, promovirati EA prema ministrima i visokih učilištima te kreirati adekvatan priručnik.

Visoka učilišta bi, sa svoje strane, trebala osigurati podršku svojih uprava i menadžmenta pri usvajanju EA, pružiti odgovarajuću podršku pri implementaciji EA, organizirati centralnu točku podrške združenom studiju i provedbi EA. Zaključno, Europska komisija/EACEA bi trebala zadržati dokument EA na dnevnom redu, raditi na podizanju svijesti o EA i kontinuirano surađivati sa

savjetodavnim članovima Bologna-e (EUA, ESU, ENQA, EURASHE) i EQAR-om, razmotriti mogućnost da se EA (po)stavi kao prioritet kod projekata (koji su povezani s Bolonjskom provedbom reforme), predložiti Bolonjskim ministrima postavljanje cilja u smislu eventualnog određivanja minimalnog broja združenih studija koja koriste EA.

Gđa. Maria Kelo, ENQA, predstavila je preliminarne rezultate upitnika u kojem su imali prilike sudjelovati QA agencije i visoka učilišta. U upitniku su sudjelovale 46 QA agencije i 198 visokih učilišta. Od 198 visokih učilišta, polovica je (na neki način) koordinirala izvođenje združenog studija, 25% je sudjelovalo kao partner dok ih 13 nije ni razmatralo sudjelovanje u izvođenju združenog studija. Od 46 QA agencija, 80% provodi obveznu programsku akreditaciju, ALI... 55% nije nikad koristilo EA, 9 ih je provelo vrednovanje, 2 vrednovanja su u tijeku i 4 su postupka pokrenuta.

Najveće koristi koje se očekuju od EA bile bi sljedeće: integrirani pristup, združenost, lakši razvoj združenih studija jer se postavljaju dogovoreni standardi i alati, a dokument je koristan i za interno osiguravanje kvalitete združenih studija.

Dosta veliki problem ostaje pitanje priznavanja odluka koje, kao rezultat vrednovanja združenog studija, donose QA agencije.

Gosp. Colin Tuck predstavio je pravne okvire i korištenje EA u zemljama EHEA-e. EA je utemeljen na ESG-u i QF-EHEA te Bucharest Communiqué-u.

Postoje 2 situacije. Ukoliko visoka učilišta koja sudjeluju u konzorciju imaju obvezu proći programsku akreditaciju, onda bi bila dovoljna jedna akreditacija bilo koje agencije registrirane u EQAR-u koja se temelji na dogovorenim standardima i proceduri (odnosno EA) te bi odluka trebala biti priznata u svim zemljama koje sudjeluju u konzorciju.

Međutim, ukoliko visoka učilišta koja sudjeluju u konzorciju imaju pravo samoakreditacije ili se provodi institucionalna akreditacija, provest će se interno zajedničko vrednovanje (u skladu sa ESG-em) u kojem se mogu koristiti dogovoreni standardi (iz EA), a vanjsko vrednovanje pritom uzima u obzir interno vrednovanje. Odluka bi također trebala biti priznata u svim državama koje sudjeluju u konzorciju.

U prvom slučaju je potrebna izmjena nacionalnih propisa/nacionalnog okvira, dok je u drugom slučaju odluka o primjeni EA dio autonomije visokog učilišta.

34 zemlje u EHEA-i provode programsko vrednovanje, 6 institucionalno, 7 mješovito, a u jednoj zemlji se ne provodi obvezno vanjsko vrednovanje.

Kod većine zemalja nije omogućeno korištenje EA jer se njime ne bi dokazalo ispunjavanje dodatnih nacionalnih kriterija (koja postoje sukladno nacionalnim propisima).

Dodatno, samo 2 ili 3 zemlje su do sada izmijenile nacionalne propise kako bi omogućile provedbu EA, iako je već prošlo 3 godine od donošenja EA.

U praksi, većina agencija je spremna za primjenu EA, a najveći razlog za neprovođenje EA leži u nemogućnosti primjene zbog ograničenja koja postoje sukladno nacionalnom zakonodavstvu.

Prof. dr. sc. Franz Kok, Sveučilište u Salzburgu, predstavio je izazove s kojima se susreo konzorcij koji izvodi diplomski sveučilišni združeni studij Political Science – Integration & Governance (PoSiG) prilikom vrednovanja navedenog studija.

U konzorciju sudjeluju 3 „glavna“ sveučilišta (Salzburg, Ljubljana i Padova – u međuvremenu je Padova izašla iz konzorcija) te 7 „partnerskih“ visokih učilišta iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova i Makedonije. Radi se o zajednički razvijenom kurikulumu, a studij završava dodjelom zajedničke diplome. Vrednovanje navedenog studija provela je austrijska agencija AQ (Agency for QA and Accreditation Austria). Akreditacijska odluka donesena je u ožujku 2017. godine, te izmijenjena/dopunjena u rujnu 2017. godine (zbog ispunjenja jednog od uvjeta). Planira se ispunjenje svih uvjeta iz akreditacijske odluke do lipnja 2018. godine.

Najveći „interni“ izazov predstavljao je identificiranje i usporedbu 7 nacionalnih pravnih okvira, ishodenje potvrde statusa visokog učilišta (standard 1.1.), nejasne odgovornosti pojedinih partnera unutar konzorcija te potreba samoakreditacije i dodatnog „nacionalnog“ vanjskog vrednovanja (provođenje 2 postupka!).

Najveći „vanjski“ izazov predstavljao je također ishodenje potvrde statusa visokog učilišta – (ministri nisu znali što izdaju i zbog čega se izdaje), zatim ministri nisu bili upoznati s dokumentom EA, iako su dokument potpisali u Yerevan-u, ministri nisu bili u mogućnosti djelovati zbog izmjene vlade ili aktualnog provođenja reformi.

Što se tiče „nacionalnih“ QA agencija, većina nacionalnih agencija je bila upoznata s dokumentom (samo 1 nije). Nacionalne agencije su većinom bile kooperativne, dok je jedna agencija smatrala da ima pravo veta na sami postupak i rezultat postupka.

Nacionalni okvir je ili dozvoljavao laku implementaciju cijelog procesa ili je bilo (će biti) potrebno provesti 2 postupka.

Također je u nekim zemljama trebalo prevesti sve dokumente na nacionalne jezik, odnosno engleski jezik.

Problem ostaje otvoren kod priznavanja odluke AQ (neke zemlje još uvijek nisu priznale odluku AQ zbog nacionalnih propisa koji to ne dozvoljavaju, odnosno ograničavaju njezino priznavanje).

Petak, 2. ožujka 2018. godine

Gosp. Achim Hopbach, AQ, Austria, predstavio je vrednovanje prethodno navedenog konzorcija iz pozicije agencije koja je provela samo vrednovanje.

Iskustva agencije pokazuju veće izazove u ovom postupku (za razliku od redovite akreditacije koja se provodi u svakoj zemlji), a različiti nacionalni QA okviri/tradicija utječu na pristup visokog učilišta pravnim i drugim QA pitanjima. Što se tiče samog EA – dokument je jasan i agencije su s njim upoznate. Fokus je stavljen na kvalitetu umjesto na formalne aspekte. Jasna su specifična obilježja

Donje Svetice 38/5
10000 Zagreb, Hrvatska
T + 385 1 6274 895
F + 385 1 6274 801
E ured@azvo.hr
W www.azvo.hr

združenosti. Za stručna povjerenstva i zaposlenike agencija koja imaju iskustva u vrednovanjima, ovaj postupak ne predstavlja dodatan izazov.

Neki od problema koji su se pokazali u ovom vrednovanju su sljedeći:

- dokazivanje ispunjavanja standarda 1.1. vezano za status,
- pravne posljedice akreditacijske odluke nisu bile jasne u svim zemljama iz kojih dolaze partnerska visoka učilišta pa tako u npr. Albaniji i Sloveniji je potrebno provesti dodatnu „redovitu“ akreditaciju unatoč ovom postupku, a u Makedoniji će redoviti postupak akreditacije „uzeti u obzir“ austrijsku odluku,
- postoje kontradiktorni nacionalni propisi kojih se nije dotaklo u ovom postupku (npr. propisi o uvjetima za mentore).

Austrijska agencija je došla do sljedećih zaključaka, kao rezultat provedenog postupka:

- standardi i postupak EA se lako provode (kvaliteta je u fokusu rada stručnog povjerenstva),
- izazovi i zamke leže u nejednakim pravnim okvirima za združene studije i združene kvalifikacije (pravni problemi su u fokusu rada QA agencije).

Najveći zapreku predstavljaju ne samo dodatni nacionalni kriteriji, nego i dodatni pravni aspekti.

Stoga austrijska agencija daje sljedeće preporuke:

- EA je, kao dokument, jasan – nisu potrebna dodatna pojašnjenja u smislu donošenja dodatnih dokumenata,
- razmjena iskustava je od velike pomoći u radu agencije,
- možda će biti potrebna „specifična/prilagođena“ edukacija za stručno povjerenstvo,
- visoko učilište (koje namjerava sudjelovati u združenom studiju) mora ispitati/upoznati se s nacionalnim propisima (posebno vezano za mogućnost sudjelovanja u konzorciju, akreditacijski postupak i druge povezane pravne propise, uključujući i priznavanje strane akreditacijske odluke).

Najvažnije je u ovom trenutku iskomunicirati sa zemljama EHEA-e da je potrebno/nužno izmijeniti pravni okvir u smislu omogućavanja primjene EA.

Rad na seminaru je nastavljen na radionicama na kojima se razgovaralo o praktičnoj primjeni i mogućim rješenjima na programskoj i agencijskoj razini.

Donje Svetice 38/5
10000 Zagreb, Hrvatska
T + 385 1 6274 895
F + 385 1 6274 801
E ured@azvo.hr
W www.azvo.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Sadržaj ovoga dokumenta isključiva je odgovornost Agencije za znanost i visoko obrazovanje.